

Anna TOMASZUK
Politechnika Białostocka
Wydział Zarządzania

ROZWÓJ INTELIGENTNYCH SPECJALIZACJI W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM

Streszczenie. W artykule poruszono problematykę inteligentnych specjalizacji. W części pierwszej przedstawiono aspekt teoretyczny problemu, ze szczególnym uwzględnieniem definicji, ewolucji pojęcia oraz korzyści płynących z ich implementacji. Następnie krótko scharakteryzowano województwo podlaskie, wskazano inteligentne specjalizacje, które będą rozwijane na tym terenie, oraz zaprezentowano, w jaki sposób mogą one wpłynąć na funkcjonowanie obszaru.

Słowa kluczowe: inteligentna specjalizacja, strategia, województwo podlaskie.

THE DEVELOPMENT OF SMART SPECIALIZATION IN THE PODLASIE REGION

Summary. The article describes the issue of smart specialisation. In the first part the theoretical aspect of the issue is presented with particular emphasis on definition, the evolution of terms and the benefits of their implementation. Next, the article presents a short characterisation of the Podlasie region and points out the smart specialisations which will be developed in the region, as well as the way in which they could influence the functioning of the area.

Keywords: smart specialisation, strategy, Podlasie region.

Wprowadzenie

Przed poszczególnymi regionami państw członkowskich Unii Europejskiej zostało postawione wyzwanie związane z określeniem kierunku rozwoju i wypracowaniem własnej ścieżki prowadzącej do wzrostu gospodarczego. Komisja Europejska, w celu zachęcenia władz regionalnych do efektywnego wdrożenia drogi rozwoju przez wdrażanie inteligentnych

specjalizacji, uczyniła z nich kryterium decydujące o możliwości pozyskania finansowania inwestycji ze środków Unii Europejskiej. Nie tylko w związku z możliwością uzyskania środków unijnych, lecz także w aspekcie wzrastającej konkurencyjności na różnych płaszczyznach zasadnicze wydaje się więc pytanie o znaczenie i możliwość określenia przez regiony inteligentnych specjalizacji.

W artykule skupiono się na przedstawieniu istoty pojęcia istotnych specjalizacji. Następnie zaprezentowano charakterystykę województwa podlaskiego, opierając się w znacznej mierze na *Strategii rozwoju województwa podlaskiego do roku 2020* oraz *Programie rozwoju inteligentnych specjalizacji i przedsiębiorczości w województwie podlaskim na lata 2015-2020+*, uznając dokumenty za kluczowe dla poruszanego zagadnienia. W ostatniej części zaprezentowano, jakie inteligentne specjalizacje zostały wybrane w celu podniesienia konkurencyjności regionu oraz jaka jest dla nich alternatywa.

1. Definicja i ewolucja pojęcia inteligentnych specjalizacji

Termin „specjalizacja” wywodzi się z łaciny – *specialis* oznacza szczególny, natomiast w języku potocznym pojęcie należy utożsamiać z osiągnięciem pewnych umiejętności, biegłości w wyodrębnionej dziedzinie [19; 26]. Od czasów starożytnych można zauważyć dążenie do specjalizacji na różnych płaszczyznach, pozostaje ona również przedmiotem zainteresowania teoretyków ekonomii.

O specjalizacji wypowiadał się już A. Smith, głosząc pogląd, że jednym z czynników wzrostu jest podział pracy [20], natomiast wg Wielkiej encyklopedii PWN specjalizacja (pracy) jest pojęciem równoznacznym z podziałem (pracy). O specjalizacji w aspekcie budowania przewagi na szczeblu krajowym pisał natomiast D. Ricardo – uważał, że wymiana handlowa może być korzystna w przypadku, gdy dany kraj wyspecjalizuje się w wytwarzaniu dóbr, w odniesieniu do których ma względną przewagę kosztową [3].

Koncepcja inteligentnych specjalizacji zakłada, że nie można specjalizować się we wszystkim – nie istnieje państwo lub region, będące liderem we wszystkich obszarach. Również teoria bazy ekonomicznej nawiązuje do tej myśli, przy założeniu że najbardziej korzystne są gałęzie przemysłu oparte na wysokich technologiach [12]; tzw. nowa teoria handlu odwołuje się zaś do daleko posuniętej specjalizacji produkcyjnej, koncentrując się na działalności kapitało- i pracochłonnej [9].

Warto też zwrócić uwagę na dorobek koncepcji rozwoju regionalnego, a w szczególności na teorię elastycznej produkcji i specjalizacji, wg której to MSP dużo szybciej niż duże firmy potrafią zareagować na przeobrażenia rynkowe i łatwiej dostosować się do ciągłych zmian otoczenia, a dzięki wysokiej specjalizacji mogą odnaleźć niszę rynkową i stać się tym samym wysoko konkurencyjne w swojej dziedzinie [9]. Inteligentne specjalizacje jest to więc temat

mający już swoją historię, opierający się na teoriach obecnych od wielu lat w dorobku myśli ekonomicznej, ale zarazem nowy [5].

Pojęcie inteligentnych specjalizacji obejmuje określoną, nową generację polityki badawczej i inwestycyjnej, która wykracza poza dotychczasowe, klasyczne inwestycje w badania i technologie oraz ogólne kreowanie potencjału w dziedzinie innowacyjności. Jest to specjalizacja gospodarcza oparta na innowacyjności i konkurencyjności w skali międzynarodowej, nowatorskich kombinacjach różnych branż oraz innowacjach (technologicznych i nietechnologicznych). Polega na wybraniu tych dziedzin gospodarki i nauki, które mają kluczowe znaczenie dla regionu, a także ukierunkowaniu na nie interwencji, mającej na celu radykalny rozwój regionu poprzez wzrost innowacyjności. Kluczowym warunkiem wyboru inteligentnej specjalizacji jest połączenie istniejącego silnego potencjału gospodarczego w danym obszarze z zaawansowanymi badaniami prowadzonymi na poziomie ponadnarodowym, przy czym należy tu zwrócić uwagę przede wszystkim na dotychczasowy potencjał regionów, ponieważ to właśnie za pomocą nacisku na wykorzystanie istniejącej wiedzy i wyspecjalizowaną działalność badawczo-rozwojową, dopasowaną do cech społeczno-gospodarczych danego obszaru, regiony mają osiągnąć doskonałość w danej specyficznej dziedzinie [14]. Zdaniem P. Davida, D. Foraya oraz B. Halla inteligentna specjalizacja to zarówno koncepcja wpisana w strategię innowacji, jak i narzędzie stosowane przy kształtowaniu i budowaniu obecnej i przyszłej pozycji regionu lub państwa w gospodarce opartej na wiedzy [4].

Inteligentne specjalizacje mają na celu skoncentrowanie środków publicznych na ograniczonej liczbie priorytetów, aby wzmocnić przewagę konkurencyjną istniejących lub nowych obszarów przy jednoczesnym wzmocnieniu roli rynku i lokalnych przedsiębiorców w kształtowaniu ostatecznych instrumentów i zakresów interwencji. Jest to oddolny proces identyfikacji obszarów nauki i technologii, przy którym wsparciu pojawia się możliwość generowania produktów i usług mających szansę na rywalizację na rynkach międzynarodowych [14].

Załączki współczesnego podejścia do idei inteligentnych specjalizacji zostały wypracowane przez grupę ekspercką „Wiedza dla wzrostu”, funkcjonującą w ramach europejskiej przestrzeni badawczej [24]. Identyfikując przyczyny, które obniżają poziom konkurencyjności Europy na arenie międzynarodowej, eksperci zauważyli, że do głównych przyczyn zbyt niskiego wzrostu w Europie należy zaliczyć duże rozdrobnienie inwestycji oraz brak koordynacji badań naukowych i innowacyjnych przedsięwzięć pomiędzy zainteresowanymi stronami. Dodatkowo wiele regionów nie wypracowuje efektu synergii, powielając te same projekty i działania, częstokroć nieodpowiadające ich możliwościom i potrzebom.

Zgodnie z rekomendacjami europejskimi inteligentna specjalizacja w ujęciu regionalnym oznacza identyfikowanie wyjątkowych cech i aktywów regionu oraz podkreślenie jego

przewagi konkurencyjnej przy jednoczesnym skupieniu regionalnych partnerów i zasobów wokół wizji ich przyszłości [15].

Inteligentne specjalizacje powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w strategii rozwoju obszaru, strategia zaś powinna wskazywać drogi i środki pozwalające danemu obszarowi rozwijać się i osiągać określone wcześniej cele. W szczególności założenia inteligentnych specjalizacji skupiają się na:

- 1) utworzeniu obszaru badań i innowacji przy uczestnictwie dużej liczby podmiotów, ze szczególnym uwzględnieniem naukowców, jednostek badawczych i przedsiębiorstw,
- 2) skoncentrowaniu się na tych obszarach nauki i innowacyjności, które są dostosowane do uwarunkowań społeczno-gospodarczych i zasobów danego regionu – w założeniu przyczynia się to do wzmocnienia przewag komparatywnych; położenie nacisku na aktywność badawczo-rozwojową, rozwój kapitału ludzkiego oraz wspieranie spójności specyficznej dla regionu triady wiedzy: nauka-edukacja-gospodarka. Na dalszy plan natomiast powinna zejść rywalizacja o pozycję lidera w tych samych dziedzinach, która ze względu na brak znaczącej masy krytycznej oraz *spillover effect* uniemożliwi osiągnięcie założonych celów,
- 3) wykorzystaniu technologii ogólnego zastosowania (General Purpose Technologies – GTPs) jako podstawy koncepcji inteligentnej specjalizacji, przy akceptacji faktu, że nie są one ostatecznym rozwiązaniem, a jedynie technologiami wspomagającymi,
- 4) określonym sposobie implementacji inteligentnej specjalizacji opierającym się na tzw. przedsiębiorczym procesie uczenia się (entrepreneurial learning process), a nie ogólnie narzuconym programie rozwoju.

Filarami inteligentnych specjalizacji są obszary gospodarcze o największym potencjale rozwojowym, a także kluczowe technologie i procesy, które warunkują i stymulują jednocześnie konkurencyjność i innowacyjność w regionie. Dla właściwego skonstruowania strategii inteligentnych specjalizacji konieczne jest zidentyfikowanie łańcuchów powiązań między poszczególnymi obszarami gospodarczymi i technologiami dominującymi, mogącymi stworzyć swego rodzaju oś inteligentnej specjalizacji, co przyczyniłoby się również do wyznaczenia obszaru, w ramach którego możliwa byłaby identyfikacja kluczowych specjalizacji w przyszłości.

Takie rozumienie inteligentnej specjalizacji w wypadku regionów zapóźnionych w rozwoju ekonomiczno-społecznym może jednak nieść ze sobą wiele zagrożeń [13] – przede wszystkim promować regiony przodujące przy jednoczesnym degradowaniu regionów słabszych [17].

2. Województwo podlaskie – czy ten region ma potencjał?

Statystycznie województwo podlaskie jest jednym z biedniejszych regionów Unii Europejskiej, wyludniającym się, mającym słabe warunki do rozwoju przedsiębiorczości, o wysokim wskaźniku bezrobocia i niskich zarobkach, dodatkowo marginalizowanym w polityce regionalnej państwa [10; 13; 18]. Z drugiej jednak strony można stwierdzić, że jest to region o istotnym potencjale, do którego rozwoju trzeba jedynie umiejętnie i w sposób nieszampowy podejść. Podlaskie ma bowiem korzystne warunki zarówno do produkcji, jak i przetwórstwa wysokiej jakości żywności. Może również rozwijać produkcję i usługi związane z ekologią, odnawialnymi źródłami energii czy przyjaznymi środowisku technologiami [25].

Opracowana na potrzeby strategii rozwoju wizja województwa (w 2030 roku) brzmi: *Województwo podlaskie: zielone, otwarte, dostępne i przedsiębiorcze* [21].

Unia Europejska wykazuje rosnącą wrażliwość na kwestie środowiskowo-klimatyczne, w związku z tym oczywiście wydaje się zwrócenie uwagi na naturalny potencjał regionu. W województwie podlaskim jest znaczna liczba (w odniesieniu do pozostałych województw) terenów objętych ochroną w formie parków narodowych i siecią Natura 2000. Region cechuje również duży udział lasów w powierzchni, przy jednoczesnej małej gęstości zaludnienia (co w tym aspekcie może być silną, a nie słabą stroną). W kraju o Podlasiu mówi się „zielone płuca Polski”, w Europie zaś podlaskie to „zielona kraina”.

Również peryferyjne położenie w Unii Europejskiej może być szansą dla funkcjonowania regionu. Wymaga to rozwinięcia funkcji wrót do Europy dla krajów wschodnich przy jednoczesnym kreowaniu funkcji życziwego pośrednika dla relacji Unii Europejskiej z Białorusią. Także fakt, że województwo podlaskie jest elementem przestrzeni bałtyckiej, może być istotnym impulsem rozwojowym – Podlasie jest jednym z czterech regionów Polski (oprócz warmińsko-mazurskiego, lubelskiego i podkarpackiego) położonych wzdłuż zewnętrznej granicy Unii Europejskiej, której zależy na tym, aby rozwijać relacje z otoczeniem. Budowanie relacji poprzez kontakty ze społeczeństwem obywatelskim, przedsiębiorcami, władzami lokalnymi, ekspozycja na techniczny dialog budują specjalizację regionu w relacjach ze wschodnimi sąsiadami Polski. Dodatkową silną stroną jest wielokulturowość¹ Podlasia, co również może zwiększyć jego atrakcyjność turystyczną [6].

Według wizji rozwoju województwo podlaskie będzie również dostępne. Dostępność jest rozumiana szeroko i dotyczy m.in.: transportu, telekomunikacji, Internetu i usług otoczenia biznesowego. Obecnie dostępność rozumiana przez znaczne skrócenie czasu podróży z regionu do sąsiednich województw ma charakter zdecydowanie życzeniowy (gdy weźmie się pod uwagę obecny stan infrastruktury transportowej), jednak już np. dostęp do

---

¹ W tym aspekcie wielokulturowość powinna być postrzegana jako różnorodność kulturowa, współwystępowanie na jednym obszarze wielu kultur [16; 8] oraz mniejszości religijnych i narodowych.

szerokopasmowego Internetu zdecydowanie może wpłynąć na zwiększenie dostępności w powszechnym rozumieniu.

Ostatnią cechą – przedsiębiorczość – autorzy strategii rozumieją jako aktywne uczestnictwo w życiu społeczno-gospodarczym przy jednoczesnym wykorzystaniu swoich atutów na rzecz rozwinięcia inteligentnych specjalizacji.

Natomiast do cech regionu [21] dających podstawę do budowania inteligentnej specjalizacji należy zaliczyć:

- czyste, różnorodne i mało zmienione działalnością człowieka środowisko przyrodnicze;
- korzystne warunki dla wydajnego rolnictwa z zachowaniem środowiska naturalnego;
- korzystne przygraniczne położenie województwa;
- wysoki poziom kształcenia na kierunkach medycznych i prawa;
- wysoką konkurencyjność branży przetwórstwa mleka;
- grupy przedsiębiorstw cechujące się wysoką konkurencyjnością i innowacyjnością: produkcja instrumentów medycznych, włókiennictwo, przemysł maszynowy, poligrafia i produkcja oprogramowania.

3. Inteligentne specjalizacje na terenie województwa podlaskiego

Według stworzonej wizji rozwoju najważniejsze jego kierunki rozwoju miałyby opierać się na [21; 7] :

- stworzeniu „bramy na wschód”, ze szczególnym uwzględnieniem:
  - partnerstwa transgranicznego (opierającego się na wspólnym dziedzictwie kulturowym i przyrodniczym oraz inicjatywach społeczności lokalnych);
  - gospodarki zorientowanej na wschodnich sąsiadów (produkcji i usług, dyfuzji innowacji, sieci współpracy naukowo-badawczej na potrzeby UE);
  - edukacji (specjalizacji w dziedzinie handlu zagranicznego, marketingu, języka biznesowego i prawa, współpracy środowisk akademickich oraz wymiany studentów);
- rozwoju ekoproductów i ekousług, ze szczególnym uwzględnieniem:
  - ekorozwoju (badań nad bioróżnorodnością, ekologicznego zarządzania środowiskiem, inżynierii ekologicznej, stworzenia zielonych miejsc pracy, ekoturystyki);
  - ekoinnowacji (technologii przyjaznych środowisku, w tym ICT, dostosowania do standardów ekologicznych, OZE w modelu rozproszonym, produkcji urządzeń do wytwarzania energii z OZE, ekologicznego i energooszczędnego budownictwa);

- srebrnej gospodarki (opieki nad osobami starszymi, implantów medycznych, rehabilitacji i fizykoterapii oraz turystyki medycznej);
- produkcji żywności wysokiej jakości (produktów mlecznych i tradycyjnych), maszyn rolniczych i rolnictwa ekologicznego;
- nauk o życiu (profilaktyki i wczesnej diagnostyki chorób cywilizacyjnych, genetyki i biologii molekularnej, medycyny regeneracyjnej).

Formułując inteligentne specjalizacje dla województwa podlaskiego, oparto się na „jednym rdzeniu specjalizacji” oraz „specjalizacjach wschodzących”. Za „rdzeń specjalizacji” uznano „innowacje w obszarach, w których już dziś województwo posiada ponadprzeciętny potencjał” i zaliczono do nich [7]:

- sektor rolno-spożywczy (i sektory powiązane łańcuchem wartości);
- usługi medyczne oraz nauki o życiu (i sektory powiązane łańcuchem wartości);
- ekologię, nauki o środowisku (i sektory powiązane łańcuchem wartości);
- przemysł maszynowy (i sektory powiązane łańcuchem wartości).

Natomiast za „specjalizacje wschodzące” przyjęto wszystkie sektory objęte Krajowymi Inteligentnymi Specjalizacjami, nieuwzględnione w rdzeniu specjalizacji regionalnych, oraz pozostałe sektory wykazujące regionalną dynamikę wzrostu, zatrudnienia lub sprzedaży przewyższającą (za ostatnie trzy lata) średnią dynamikę wzrostu tej grupy w kraju.

Wskazując powyższe kierunki jako priorytetowe, kierowano się trzema poziomami analizy sytuacji województwa podlaskiego [7]:

- poziomem oceny sytuacji wewnętrznej – w podlaskim sektory związane z żywnością i szeroko rozumianym łańcuchem wartości sektora rolno-spożywczego opartego na zasobach i podmiotach regionalnych od lat są przodujące pod względem zatrudnienia i sprzedaży;
- poziomem oceny trendów globalnych – większość regionów UE stoi przed wyzwaniem inteligentnego połączenia zagadnień ekologicznych ze społeczno-gospodarczymi oraz demograficznymi;
- poziomem poszukiwania dodatkowych szans rozwojowych – dla podlaskiego taką szansą jest położenie na skraju UE i jednocześnie styku państw, pod warunkiem jednak, że ze względu na niestabilną sytuację na wschodzie region będzie aktywnie zabiegał o wzrost udziału w wymianie gospodarczej z wysokorozwiniętymi krajami UE i rynkami wschodzącymi.

Dodatkowo, autorzy *Programu rozwoju inteligentnych specjalizacji...* zwracają uwagę na następujące wnioski [7]:

- inteligentne specjalizacje powinny być rozpatrywane przez łańcuchy wartości dodanej, wychodzące od już zidentyfikowanych dominujących sektorów województwa podlaskiego;

- innowacyjny rozwój powinien zwracać uwagę zarówno na różne typy innowacji, jak i na różne formy wsparcia na różnych etapach rozwoju firm;
- pomimo istniejących dobrych praktyk odczuwalny jest znaczny deficyt na linii biznes – jednostki naukowe;
- pomimo wyraźnych sygnałów płynących z sektora nauki o chęci współpracy z biznesem konieczne jest wsparcie działań, które będą przygotowywać do tej współpracy przedsiębiorców.

Tak zachowawcze podejście do zdefiniowanych inteligentnych specjalizacji na Podlasiu spotkało się również z krytyką [13]. Jej przyczyną jest przekonanie, że w wypadku tak peryferyjnego regionu, jakim jest województwo podlaskie, jego strategia rozwoju powinna nie tyle poszukiwać szans w otoczeniu, ile odczytywać wczesne zwiastuny zmian – tak zwane słabe sygnały: informacje śladowe, pochodzące z nieoczywistych źródeł i trudnych do natychmiastowej interpretacji [13]. Natomiast inteligentne specjalizacje w takich regionach powinny wręcz antycypować konsekwencje tych zdarzeń i procesów, które obecnie są ledwie sygnalizowane, jednak w przyszłości mogą zostać przekształcone w trendy [1; 11] – alternatywą dla dotychczasowej ścieżki rozwojowej województwa podlaskiego jest strategia rozwoju nanotechnologii, a szans na przyspieszony wzrost województwa należy poszukiwać w dwóch obszarach [13]:

- stosowania w polityce innowacyjnej nowoczesnych metod określania przyszłych stanów rzeczywistości;
- intensywnego wdrażania przełomowych technologii w gospodarce regionu.

Nanotechnologia jest bowiem technologią przełomową, rozwijającą się gwałtownie i jednocześnie aktywizującą inne technologie [2], w związku z tym powinna być postrzegana jako klucz do konkurencyjności podlaskich firm oraz potencjalna główna siła napędowa wzrostu produktywności regionu przy jednoczesnej ochronie jego niepowtarzalnych walorów środowiskowych. Opanowanie i wdrożenie innowacyjnych procesów produkcyjnych i przetwórczych wykorzystujących osiągnięcia nanotechnologii umożliwiłoby skokowy wzrost produktywności w regionie [13].

Podsumowanie

W artykule podjęto problematykę związaną z wdrożeniem inteligentnych specjalizacji. Zaprezentowano dwa odmienne podejścia do tego zagadnienia – oparte na: analizie stanu dotychczasowego i już zidentyfikowanym potencjale rozwojowym oraz antycypowaniu przyszłości i przekonaniu, że pójdzie dotychczasową drogą w żadnej mierze nie przyczyni się do wzrostu potencjału rozwojowego województwa, a wręcz przeciwnie – spowoduje pogłębienie jego zacofania.

Bibliografia

1. Binsztok A., Perechuda K., Nowe funkcje informacji we współczesnych systemach zarządzania, [w:] Borowiecki R., Kwieciński M. (red.), Informacja w zarządzaniu przedsiębiorstwem: pozyskiwanie, wykorzystanie i ochrona, Kantor Wydawniczy „Zakamycze”, Kraków 2003, s. 37-52.
2. Bowman D.M., Hodge G.A., Nanotechnology: Mapping the Wild Regulatory Frontier, „Futures” 2006, No. 38, p. 1060-1073.
3. Czarny E., Dlaczego kraje handlują ze sobą?, [w:] Globalizacja od A do Z, Warszawa 2004, s. 131.
4. Dawid P., Foray D., Hall B., Smart Specialisation. The concept. Knowledge Economists Policy Brief, No. 9.
5. Del Castillo, J., Barroeta B., Paton J., Converting smart specialisation into a regional strategy, INFYDE Working Paper 2011, Vol 2/1.
6. Durydiwka M., Kociszewski P., Wielokulturowość Podlasia i możliwość jej wykorzystania w turystyce, Turystyka Kulturowa 2013, nr 6, s. 5.
7. Dziemianowicz W., Girejko R., Program rozwoju inteligentnych specjalizacji i przedsiębiorczości w województwie podlaskim na lata 2015-2020+, Geoprofit, Białystok-Warszawa 2015.
8. Gołka M., Oblicza wielokulturowości, [w:] Kempny M., Kapciak A., Łodziński S. (red.), U progu wielokulturowości. Nowe oblicza społeczeństwa polskiego, Oficyna Naukowa, Warszawa 1997, s. 53-63.
9. Grosse T.G., Przegląd koncepcji teoretycznych rozwoju regionalnego, Studia Regionalne i Lokalne 2002, nr 1, s. 27-33.
10. Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Planowanie rozwoju i dobrego rządzenia w regionach UE i miastach. Szósty raport na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Polityka regionalna i miejska, Bruksela 2014.
11. Magruk A., Słabe sygnały i dzikie karty – innowacyjne metody antycypacyjne, Ekonomia i Zarządzanie 2010, nr 4, s. 126-136.
12. Malecki E., Technology and Economic Development. The dynamic of Local, Regional and National Competitiveness, London 1997, s. 37.
13. Nazarko J. (red.), Podlaska strategia rozwoju nanotechnologii do 2020 roku. Przełomowa wizja regionu, Politechnika Białostocka, Białystok 2013.
14. Oleksiuk A., Inteligentne specjalizacje a budowa innowacyjnych regionów w warunkach europejskich, CeDeWu, Warszawa 2015, s. 14-15.
15. Polityka spójności na lata 2014-2020. Strategie badawcze i innowacyjne na rzecz inteligentnej specjalizacji, Komisja Europejska, Bruksela 2011.

16. Puchnarewicz E., Znaczenie wielokulturowości w turystyce u progu XXI wieku, [w:] Puchnarewicz E. (red.), Wielokulturowość w turystyce, Wyższa Szkoła Języków Obcych w Warszawie, Warszawa 2010, s. 15-31.
17. Ranga M., A Triple Helix Systems „horse” for the Smart Specialisation „carriage”? Triple Helix XI Conference Workshop „Supercharging the Triple Helix: Smart Specialisation as a game changer”, London, 8-10 July 2013.
18. Rocznik statystyczny województw, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2014.
19. Słownik wyrazów obcych, Wyd. PWN, Warszawa 1980, s. 695.
20. Smith A., Badania nad naturą i przyczynami bogactwa narodów, Warszawa 2012, s. 9-18.
21. Strategia rozwoju województwa podlaskiego do roku 2020, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, Białystok 2013.
22. Wojnowski J. (red.), Wielka encyklopedia PWN, t. 21, PWN, Warszawa 2004, s. 254, 255.
23. Wojnowski J. (red.), Wielka encyklopedia PWN, t. 25, PWN, Warszawa 2004, s. 410.
24. www.een.org.pl/index.php/Badania_i_rozw%C3%B3j/articles/strategia-inteligentnej-specjalizacji.html
25. www.podlaskie.strefabiznesu.pl
26. www.sjp.pwn.pl.

Abstract

In accordance with European recommendations, intelligent specialisation on a regional level means identifying the unique characteristics of a region as well as highlighting its competitive advantages. However, this understanding of the term can threaten to cause the promotion of successful regions alongside the degradation of weaker regions, to which the Podlasie region belongs.

The formulation of intelligent specialisations for the Podlasie region is largely based on „core specialisations”, that is, innovation in areas in which the region already has above average potential.

Such a conservative approach has also been met with criticism – in the underdeveloped Podlasie region, the development strategy should not so much search for opportunities in the environment as predict future changes, and intelligent specialisations in the region should anticipate the consequences of events and processes which are currently poorly signaled.